

KURSPLAN

Samhällskunskap för ämneslärare, 1-30 hp, 30 högskolepoäng

Civics for Secondary School Subject Teachers, 1-30 credits, 30 credits

---

Kurskod:	LSHK17	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd av:	Utbildningschef 2016-11-25	Utbildningsområde:	Samhällsvetenskapliga området (75%) och undervisningsområdet (25%)
Gäller fr.o.m.:	Våren 2017	Ämnesgrupp:	SH1
Version:	1	Fördjupning:	G1F
Diarienummer:	HJK 2016/4701-313		

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs skall studenten

- visa kunskaper och insikter om grundläggande ämnesdidaktiska kunskaper inom samhällskunskapsämnet, inklusive hur MIK-verktyg kan användas
- visa kunskaper och insikter om grundläggande förhållanden och villkor inom svensk politik och förvaltning
- visa kunskaper och insikter, mot en internationell bakgrund, om svenska sociologiska förhållanden, sociala strukturer och levnadsvillkor
- visa kunskaper och insikter, mot en internationell bakgrund, om svenska kulturgeografiska och demografiska förhållanden, sociala strukturer och levnadsvillkor
- visa kunskaper och insikter om jämförande politik

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs skall studenten

- visa grundläggande förmåga i hur MIK-verktyg kan användas inom samhällskunskapsämnet
- visa grundläggande förmåga i att ge perspektiv på svensk politik och förvaltning
- visa grundläggande förmåga att, mot en internationell bakgrund, förklara sociologiska förhållanden och levnadsvillkor i Sverige
- visa grundläggande förmåga att, mot en internationell bakgrund, förklara kulturgeografiska demografiska förhållanden och levnadsvillkor i Sverige
- visa grundläggande förmåga att bedöma och ge perspektiv på jämförande politik

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs skall studenten

- visa förståelse för vad ett demokratiskt förhållningssätt innebär och hur ett sådant kan anläggas med utgångspunkt i skolans värdegrund
- visa förmåga att göra relevanta problemformuleringar och i att anlägga ett vetenskapligt förhållningssätt
- kunna på ett grundläggande sätt värdera vad ett vetenskapligt förhållningssätt innebär i

samhällskunskapsämnet

- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska och utvärdera relevant information

Innehåll

Kursen består av fem delkurser:

Delkurs 1: Samhällskunskap i teori och praktik, 7,5 hp

Delkurs 2: Svensk politik och förvaltning, 7,5 hp

Delkurs 3: Sociologisk översikt kurs, 4,5 hp

Delkurs 4: Kulturgeografisk översikt kurs med fokus på befolkningsfrågor, 3 hp

Delkurs 5: Jämförande politik, 7,5 hp

Delkurs 1: Samhällskunskap i teori och praktik I, 7,5 högskolepoäng

Social Science, Education and Learning I, 7,5 credits

Innehåll

Delkursen introducerar grundläggande ämnesdidaktiska dimensioner för samhällskunskapsämnet såsom samhällskunskap som skolämne nu och historiskt, styrdokument i undervisningen, planeringsstrategier, stoffurval, arbetssätt, redovisningsformer och bedömning samt färdighetsträning i demokratiskt förhållningssätt. Delkursen läses över hel termin parallellt med övriga ämnesstudier. Avsikten är att i progression länka samman övriga delkurser via seminariebehandling av hur det ämnesteoretiska innehållet kan gestaltas i undervisning. En grundläggande träning i vetenskaplig metod utvecklas genom akademiskt skrivande av texter till dessa seminarier. Delkursen ger en grundläggande kännedom om MIK-verktyg och hur dessa kan användas inom samhällskunskapsämnet.

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad delkurs skall studenten

- visa grundläggande ämnesdidaktiska kunskaper inom samhällskunskapsämnet
- ha grundläggande kännedom om hur MIK-verktyg kan användas inom samhällskunskapsämnet

Färdighet och förmåga

Efter avslutad delkurs skall studenten

- visa färdigheter i grundläggande vetenskapligt skrivande
- ha förmåga att visa hur ämnesteoretiskt innehåll kan gestaltas i undervisning
- ha grundläggande färdigheter i hur MIK-verktyg kan användas inom samhällskunskapsämnet

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad delkurs skall studenten

- visa förståelse för vad ett demokratiskt förhållningssätt innebär och hur ett sådant kan anläggas med utgångspunkt i skolans värdegrund

Examination

Individuella didaktiska fördjupningsuppgifter som examineras genom seminariebehandling av

skrivna examinationsuppgifter.

Delkurs 2: Svensk politik och förvaltning, 7,5 högskolepoäng
Swedish Politics and Governance, 7,5 credits

Innehåll

Delkursen innehåller en grundläggande översikt av svensk politik och förvaltning (inkluderande Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen), framväxten och utvecklingen av det svenska politiska systemet, inklusive parlamentarism, grundlagar och partiväsen. I kursen introduceras samhällsvetenskapliga, framför allt statsvetenskapliga, problemställningar för studiet av den politiska styrelsens organisering, samhälle och medborgarskap. Olika perspektiv på den politiska processen behandlas, däribland statsorganens, partiers och andra aktörers roller, liksom frågor kring politisk kultur och förekomsten av formella och informella maktstrukturer.

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad delkurs skall studenten

- ha utvecklat kunskaper om och insikter i svensk politik och förvaltning (inkluderande Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen) i teori och praktik och var de avgörande konfliktlinjerna kring synsätt på detta område går, och har gått, samt själv kunna ta ställning till dessa områden
- ha utvecklat kunskaper om och insikter i hur samhällsvetenskapliga problemställningar formuleras och besvaras vetenskapligt

Färdighet och förmåga

Efter avslutad delkurs skall studenten

- besitta förmåga att grundläggande bedöma, och ge perspektiv på, politik och förvaltning i Sverige

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad delkurs skall studenten

- ha förmåga att göra professionella ställningstaganden kring svensk politik och förvaltning (inklusive EU), vilket inbegriper förmåga att förstå och visa respekt för olika ståndpunkter i och kring ämnesområdet
- visa förmåga om hur samhällsvetenskapliga problemställningar formuleras och vad ett vetenskapligt förhållningssätt innebär

Examination

Individuell salstentamen, individuell skrivuppgift som presenteras muntligt och skriftligt vid ett seminarium.

Delkurs 3: Sociologisk översikt kurs, 4,5 högskolepoäng
Introduction to Sociology, 4,5 credits

Innehåll

Delkursen syftar till att ge sociologiska perspektiv på människors livsvillkor och hur sociala strukturer ger olika förutsättningar för dessa. Speciell vikt läggs vid svenska förhållanden. En förståelse för befolkningens struktur, sammansättning och förändring omfattar bland annat mångkultur, minoritetsfrågor och utanförskap, som betraktas utifrån ett sociologiskt perspektiv. Det kopplar till befolkningens egenskaper och kompetenser inklusive frågor om hälsa och utbildning, klass, genus, etnicitet, barn–ungdomar–vuxna, segregation och migration.

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad delkurs skall studenten

- ha utvecklat färdigheter i att använda sociologiska begrepp, teorier och modeller som omfattas av kurslitteraturen
- ha utvecklat förmåga att söka information, samla in och bearbeta underlag för att presentera resultat skriftligt och muntligt
- ha utvecklat förståelse om skilda levnadsvillkor för olika grupper i det svenska samhället inklusive nationella minoriteter och urfolket samer
- ha utvecklat kunskaper och insikter i grundläggande analys, problematisering, bedömning och värdering av ämnesområdet

Färdigheter och förmåga

Efter avslutad delkurs skall studenten

- ha utvecklat färdigheter i att använda begrepp, teorier och modeller som omfattas av kurslitteraturen
- ha utvecklat förmåga att söka information, samla in och bearbeta underlag för att presentera resultat skriftligt och muntligt
- ha utvecklat kunskaper och insikter i grundläggande analys, problematisering, bedömning och värdering av ämnesområdet

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad delkurs skall studenten

- kunna diskutera frågor som tagits upp ur olika perspektiv, värdera och dra slutsatser med utgångspunkt i val av källor och metod
- visa förmåga om hur samhällsvetenskapliga problemställningar formuleras och vad ett vetenskapligt förhållningssätt innebär

Examination

Individuell skrivuppgift, övnings- och seminarieuppgift i grupp som presenteras muntligt och skriftligt i form av paper vid ett seminarium.

Delkurs 4: Kulturgeografisk översikt kurs med fokus på befolkningsfrågor, 3 högskolepoäng
Introduction to Human geography with focus on population, 3 credits

Innehåll

Delkursen syftar till att ge kulturgeografiska perspektiv på människors livsvillkor i olika länder.

Speciell vikt läggs vid svenska förhållanden, inklusive villkoren för nationella minoriteter inklusive urfolket samer. En förståelse för befolkningens struktur, sammansättning och förändring omfattar bland annat mångkultur, minoritetsfrågor och utanförskap, som betraktas utifrån ett kulturgeografiskt/demografiskt perspektiv. Det kopplar till befolkningens egenskaper och kompetenser inklusive frågor om hälsa och utbildning, klass, genus, etnicitet, barn–ungdomar–vuxna, segregation och migration. Sådana kunskaper främjar förståelsen av begreppet hållbar utveckling och särskilt dess sociala dimensioner.

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad delkurs skall studenten

- ha utvecklat kunskaper om och insikter i kulturgeografiska begrepp och perspektiv på människans levnadsvillkor
- ha utvecklat kunskaper om den svenska befolkningens storlek, sammansättning och geografiska fördelning på olika samhällsnivåer samt en förståelse för hur detta får konsekvenser för samhällsutvecklingen
- ha utvecklat förståelse om skilda levnadsvillkor för olika grupper i det svenska samhället inklusive nationella minoriteter och urfolket samer
- ha utvecklat grundläggande kunskap och förståelse om hur länders och regioners utveckling och ekonomier hänger samman med befolkningsförändringar samt om orsaker bakom och konsekvenser av individers och gruppers flyttningar
- ha utvecklat kunskaper om skillnader i levnadsvillkor (boende mm) mellan t.ex. olika områden i en stad

Färdigheter och förmåga

Efter avslutad delkurs skall studenten

- ha utvecklat färdigheter i att använda begrepp, teorier och modeller som omfattas av kurslitteraturen
- ha utvecklat förmåga att söka information, samla in och bearbeta underlag för att presentera resultat skriftligt och muntligt med hjälp av befolkningsstatistik och medier
- ha utvecklat kunskaper och insikter i grundläggande analys, problematisering, bedömning och värdering av ämnesområdet

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad delkurs skall studenten

- kunna diskutera frågor som tagits upp ur olika perspektiv, värdera och dra slutsatser med utgångspunkt i val av källor och metod
- visa förmåga om hur samhällsvetenskapliga problemställningar formuleras och vad ett vetenskapligt förhållningssätt innebär

Examination

Kursen examineras genom en individuell skrivuppgift som tar upp kulturgeografiska teorier och perspektiv samt en övnings- och seminarieuppgift i grupp som belyser olika samhällsproblem och samhällsförändringar, som presenteras muntligt och skriftligt i form av paper vid ett seminarium.

Delkurs 5: Jämförande politik, 7,5 högskolepoäng

Comparative Politics, 7,5 credits

Innehåll

Delkursen introducerar samhällsvetenskapliga, framför allt statsvetenskapliga, problemställningar för studiet av medborgarskap, demokratins villkor och den politiska styrelsens organisering, medborgarskap och demokratins villkor i olika politiska system. Delkursen spänner över frågor som rör olika perspektiv på den politiska processen, statsskick, statsorganens roll, partiets och andra aktörers roller till frågor kring den politiska kulturens betydelse för hur förvaltningssystemet fungerar. Med det svenska statsskicket som jämförelsegrund behandlas olika länders statsskick samt den Europeiska unionen ur ett flertal olika synvinklar.

Lärandemål*Kunskap och förståelse*

Efter avslutad delkurs skall studenten

- visa kunskaper om och insikter i jämförande politik

Färdighet och förmåga

Efter avslutad delkurs kurs skall studenten

- visa förmåga att grundläggande bedöma och ge perspektiv på jämförande politik

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad delkurs skall studenten

- visa förmåga att göra professionella ställningstaganden kring jämförande politik, vilket inbegriper förmåga att förstå och visa respekt för olika ståndpunkter i och kring ämnesområdet
- kunna på ett grundläggande sätt värdera vad ett vetenskapligt förhållningssätt innebär visavi jämförande politik

Examination

Delkursen examineras genom salstentamen.

Undervisningsformer

Undervisningen äger rum i form av föreläsningar, workshops, fältstudier och seminarier.

I kursen används digital lärplattform.

Den som antagits till och registrerats på en kurs har rätt att erhålla undervisning/handledning under den tid som angavs för det kurstillfälle som den sökande blivit antagen till. Därefter upphör rätten till undervisning.

Undervisningen bedrivs normalt på svenska men undervisning på engelska kan förekomma.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt genomgången termin 1 i ämneslärarprogrammet eller motsvarande kunskaper.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examination sker i varierande form genom t.ex. muntlig och skriftlig presentation enskilt eller i grupp, där en delkurs kan examineras kontinuerligt genom flera examinationsformer. För att erhålla kursbetyget Godkänd krävs betyget Godkänd på samtliga delkurser. För att erhålla kursbetyget Väl godkänd krävs dessutom betyget Väl godkänd på minst 22,5 hp. God språkbehandling, struktur och presentationsform krävs vid såväl muntliga som skriftliga redovisningar.

För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information kring bedömning och kriterier för betygssättning tillhandahålls i studieanvisningar vid kursstart.

En student som fått godkänt betyg på ett examinationsmoment kan inte examineras igen för att höja betyget.

Student äger rätt till byte av examinator efter att ha underkänts tre gånger på samma examination, om det är praktiskt möjligt. Beslut om byte av examinator fattas av utbildningschef.

Om kursen ändras till innehåll och/eller litteratur kan examination ske enligt denna kursplan inom ett år efter ändring. Studenten garanteras minst tre provtillfällen inklusive ordinarie provtillfälle. Därefter prövas i varje enskilt fall om examination får göras enligt den äldre kursplanen. Om kursen helt upphör kan den examineras inom två år efter det att kursen anordnats. Därefter skall det prövas i varje enskilt fall om examination får göras.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Samhällskunskap i teori och praktik I	7,5 hp	U/G/VG
Svensk politik och förvaltning	7,5 hp	U/G/VG
Sociologisk översiktscurs	4,5 hp	U/G/VG
Kulturgeografisk översiktscurs	3 hp	U/G/VG
Jämförande politik	7,5 hp	U/G/VG

Kursvärdering

Uppföljning av undervisningen sker fortlöpande under kursen. Kursvärdering sker vid kursens slut via webbplattformen PingPong. Kursvärderingen sammanställs och kommenteras av den kursansvarige läraren samt om möjligt en student, publiceras i PingPong samt lämnas till utbildningsadministrationen. Kursvärderingen ska ligga till grund för kommande kursplanering.

Övrigt

I samtliga delkurser skall undervisningen präglas av såväl ett historiskt som internationellt perspektiv, av en tydlig IT-anknytning samt baseras på ett vetenskapligt och kritiskt förhållningssätt.

Kurslitteratur

Delkurs 1: Samhällskunskap i teori och praktik I, 7,5 hp

Ekendahl, Ingegerd, Nohagen, Lars, Sandahl, Johan (2015). *Undervisa i samhällskunskap*. Stockholm: Liber. 186 s.

Långström, Sture (2010). *Metoder: undervisning och framträdande*. Lund: Studentlitteratur. 194 s.

Läraryrket (2011). *Lärarens handbok*. Lund: Studentlitteratur. 318 s.

Skolverket (2011). *Kommentarmaterial till kursplanen i samhällskunskap*. 39 s.

Skolverket (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*.

Skolverket (2011). *Allmänna råd för planering och genomförande av undervisning* (elektronisk resurs).

Extensiv litteratur:

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber. 690 s.

Delkurs 2: Svensk politik och förvaltning, 7,5 hp

Badersten, Björn & Jakob Gustavsson (2015). *Vad är statsvetenskap?* Lund: Studentlitteratur. 172 s.

Bäck, Henry & Torbjörn Larsson (2015). *Den svenska politiken: struktur, processer och resultat*. Malmö: Liber (delar av boken läses). 344 s.

Erlingsson Gissur O. & Johan Wänström (2015). *Politik och förvaltning i svenska kommuner*. Lund: Studentlitteratur. Särskilt kapitel 5, 8-II, 125 s.

Larsson, Reidar (2014). *Politiska ideologier i vår tid*. Lund: Studentlitteratur. 230 s.

Kompletterande artiklar och kompendiematerial tillkommer.

Delkurs 3: Sociologisk översikt kurs, 4,5 hp

Ambjörnsson, Ronny (1996 (nyare upplagor finns)). *Mitt förnamn är Ronny*. Bonniers: Stockholm. 120 s.

Forsell, Johan (2012). *Lärobok i sociologi*. Malmö: Gleerups. 222 s.

Jonsson, Rickard (2015). *Värst i klassen. Berättelser om stökiga pojkar i innerstad och förort*. Stockholm: Ordfront. 184 s.

Kompletterande artiklar och kompendiematerial tillkommer.

Delkurs 4: Kulturgeografisk översikt kurs med fokus på befolkningsfrågor, 3 hp

Andersson, Roger (2013). "Boende och segregation", i Peterson, Abby & Hjerm (red), *Etnicitet, perspektiv på samhället*. Malmö: Gleerups Utbildning AB. 30 s.

Dribe, Martin & Maria Stanfors (2015). *Demografins grunder*. Stockholm: SNS Förlag. 90 s.

Forsberg, Gunnel (red.) (2013). *Planeringens utmaningar och tillämpningar*. Uppsala: Uppsala Publishing House, avsnittet "Landskap och befolkning i tid och rum". 60 s.

Knox, Paul L. (2015). *Human geography: Places and regions in global context*. Boston: Pearson, delar av boken läses. Ca 110 s.

Kompletterande artiklar och kompendiematerial tillkommer.

Delkurs 5: Jämförande politik, 7,5 hp

Anckar, Carsten & Thomas Denk (red) (2015). *Komparativ politik: Nio politiska system*. Lund: Studentlitteratur.

Bågenholm, Andreas (2012). *Styrelseskick i elva länder + EU*. Stockholm: Liber. 227 s.

Hadenius, Axel (2006). *Demokrati – en jämförande analys*. Malmö: Liber. 244 s.

Pridham, Geoffrey (2005). *Designing democracy (Elektronisk resurs): EU Enlargement and regime change in post-communist Europe*. Basingstoke: Palgrave MacMillan. 296 s.

Referensmaterial

Sök- och skrivhjälp (2010). *Litteraturreferenser - så skriver du*. Högskolebiblioteket: Högskolan i Jönköping. <http://hj.se/bibl/sok---skrivhjalp/skriva-litteraturreferenser.html>

Interaktiva antiplagiatguiden, finns på PingPong.

Vid behov av inläsning av tillkommande litteratur kontakta kursansvarig.